

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه دوره دکتری

مصوب تیرماه ۱۳۹۵

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
مدیریت تحصیلات تکمیلی

دانشگاه خلیج فارس

ویرایش شهریور ماه ۱۳۹۷

www.pgu.ac.ir

مقدمه

برای دستیابی به هدف های علمی و فراهم سازی بستر شایسته برای دگرگونی های شگرف علمی، فناوری، اجتماعی و اقتصادی به ویژه هدف های برنامه های توسعه و سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، توجه بیشتر به پژوهش و تربیت نیروهای کارآمد و متخصص دوره دکتری در اولویت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفته است.

برای دستیابی به این هدف ها، شیوه نامه اجرائی دوره های دکتری تخصصی دانشگاه خلیج فارس بر اساس آیین نامه دوره دکتری (مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی) تدوین شده است. این مقررات با توجه به سیاست مشارکت گروه های آموزشی در تصمیم گیری، بهبود کیفیت رساله ها، تقویت بیشتر نقش استادان راهنما و افزایش تولید علمی در دانشگاه خلیج فارس می باشد.

:: فصل یکم :: واژگان و تعاریفها

ماده ۱: تعریف واژگان

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کشور جمهوری اسلامی ایران.

دانشگاه: دانشگاه خلیج فارس

آموزش رایگان: نظام آموزشی عالی که دانشجو بدون پرداخت شهریه و صرفا با سپردن تعهد خدمت، آموزش می بیند.

دوره دکتری: دوره دکتری تخصصی که همسان با دوره PhD است.

دانشکده: هر یک از دانشکده های دانشگاه که بر اساس مقررات می تواند دوره دکتری را برگزار کند.

گروه آموزشی: کوچکترین واحد آموزشی که مسئولیت برگزاری دوره دکتری را دارد.

دانشجو: پذیرفته شده دوره دکتری که مرحله گزینش را گذرانده و در دوره دکتری دانشگاه پذیرفته شده و نامنویسی کرده است.

واحد درسی: دانش یا مهارت هایی است که برای یادگیری دانشجو در یک نیمسال آموزشی یا مدت زمان همسان آن از سوی یک گروه آموزشی و بر اساس برنامه درسی مصوب وزارت ارائه می گردد.

استاد راهنما: یکی از عضوهای هیات علمی گروه های آموزشی دانشگاه خلیج فارس که مسئولیت راهنمایی دانشجوی دوره دکتری را از نخستین نیمسال آموزشی وی می پذیرد. چنانچه دانشجو دارای دو استاد راهنما باشد، در این شیوه نامه هر جا واژه استاد راهنما آورده شود، منظور استاد راهنمای یکم است مگر اینکه به روشنی استاد راهنما دوم آورده شده باشد.

استاد مشاور: یکی از عضوهای هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی، یا متخصص حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره در رساله دانشجوی را پذیرفته است.

رساله: یک گزارش نوشتاری از پژوهشی است که دانشجو در موضوعی تخصصی مربوط به رشته و گرایش تحصیلی خود و بر اساس شیوه‌نامه نگارش مصوب دانشگاه، برای دریافت دانشنامه دکتری می‌نویسد. در رساله، دانشجو موضوع یا پرسشی را بررسی می‌کند و از راه تجزیه و تحلیل، یا تجربه عملی، یا آزمایشی به آن پاسخ می‌دهد. به سخن دیگر، رساله دربرگیرنده استدلال موضوعی، ارائه پژوهشی تجربی، برآیند کارآموزی یا عصاره‌ای از درس‌های آموخته شده دانشجو است که با راهنمایی استاد راهنما نگارش و تدوین می‌شود. رساله با عنوان و محتوای تکراری پذیرفته نیست و دانشجو باید رساله را با موضوع و محتوای نو نگارش کند تا بتواند دارای سهمی در پیشرفت علم یا حل یک مسئله (که حل آن ارزشمند است) داشته باشد.

متخصص حرفه‌ای: یک فرد صاحب‌نظر یا کارشناس با تجربه غیر عضو هیات علمی در دیگر بخش‌های جامعه است که دارای مهارت و شایستگی حرفه‌ای که به تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد.

مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی است که دانشجو بر اساس ضوابط مصوب و به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد ولی همچنان دانشجو می‌باشد.

انصراف تحصیلی: فرایندی است که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.

ارزیابی جامع: یک آزمون تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره آموزشی، با هدف ارزیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو برگزار می‌گردد.

کمیته داوران: مجموعه‌ای از عضوهای هیات علمی یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت ارزیابی رساله دانشجو را بر عهده دارد.

دانش آموخته: کسی است که دوره تحصیلی دکتری را با موفقیت به پایان رسانده است و بر اساس ضوابط مصوب، مدرک تحصیلی دوره دکتری را دریافت می‌کند.

حضور برخط: شرکت از راه دور در نشست دفاع با بهره‌گیری از فناوری‌های ارتباطی مانند ویدئو کنفرانس، اسکایپ، و مانند اینها که امکان ارتباط گفتاری و دیداری دو سوبه را فراهم می‌کند.

ماده ۲: دوره دکتری بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به دریافت دانشنامه می‌انجامد و هدف از برگزاری آن تربیت کسانی است که با نوآوری در زمینه‌های گوناگون علمی و فناوری در راستای برآوردن نیازهای علمی کشور یا گسترش مرزهای دانش اثربخش باشند. این دوره به دو شیوه "آموزشی - پژوهشی" و "پژوهشی" اجرا می‌شود.

:: فصل دوم :: شرایط درخواست و پذیرش

ماده ۳: نامزدان ورود به دوره دکتری باید دارای ویژگی‌های زیر باشند:

- ۱) داشتن شایستگی های عمومی ورود به آموزش عالی بر اساس ضوابط مصوب،
 - ۲) داشتن دانشنامه یا گواهی پایان دوره کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه ای از یکی از دانشگاه های معتبر داخل یا خارج از کشور که حسب مورد به تائید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
 - ۳) داشتن شایستگی علمی برای ورود به رشته مورد نظر بر اساس ضوابط مصوب،
 - ۴) احراز توانایی در زبان خارجی بر اساس مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه،
- تبصره ۱:** برای تعیین صلاحیت علمی نامزد ورود به دوره دکتری، گروه های آموزشی از میان افراد معرفی شده از سوی سازمان سنجش آموزش کشور، شماری را بر اساس ظرفیت اعلام شده و بر اساس پرسمان یا آزمون علمی و دستاوردهای علمی پژوهشی انتخاب خواهند کرد.
- تبصره ۲:** پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت، و پذیرش دانشجوی خارجی بر اساس مصوبات مراجع تعریف شده از سوی وزارت می باشد.
- تبصره ۳:** دانشجوی دوره دکتری تخصصی دانشگاه ها و موسسه های معتبر آموزش عالی خارج از کشور می تواند بر اساس آیین نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل مصوب وزارت به دانشگاه خلیج فارس منتقل شود.
- تبصره ۴:** آموزش رایگان برای هر دانشجو در دوره دکتری تخصصی، تنها یکبار امکان پذیر است.
- تبصره ۵:** دانشجو باید تا پیش از شرکت در آزمون جامع، مدرک احراز توانایی در زبان خارجی را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه دهد.
- ماده ۴ :** نامزد ورود به دوره دکتری، پس از دریافت پذیرش از دانشگاه و نام نویسی در دوره دکتری، دانشجوی دوره دکتری (همسان به PhD Student) نامیده می شود.
- تبصره ۱:** چنانچه دانشجو در زمان تعیین شده در هر نیمسال انتخاب واحد را انجام ندهد، به معنای انصراف وی از ادامه تحصیل است.
- ماده ۵ :** تحصیل در دوره دکتری، تمام وقت است. همچنین، تحصیل همزمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا دیگر دوره های تحصیلی ممنوع است.
- ماده ۶ :** تغییر رشته و انتقال دانشجوی دوره دکتری تخصصی در دانشگاه یا دیگر دانشگاه ها و موسسه های آموزش عالی دولتی یا غیردولتی ممنوع است.
- ماده ۷ :** آموزش در دوره دکتری بر اساس نظام واحدی انجام می شود.
- ماده ۸ :** مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری، دست کم شش نیمسال (سه سال) آموزشی و حداکثر هشت نیمسال (چهار سال) آموزشی است.

تبصره ۱: چنانچه دانشجوی در مدت تعیین شده این ماده دانش آموخته نشود، استاد راهنما می تواند پیشنهاد دهد تا مدت تحصیل دانشجو حداکثر تا دو نیمسال آموزشی افزایش یابد. برای دانشجوی آموزش رایگان، تحصیل در نیمسال نهم آموزشی همچنان رایگان اما در نیمسال دهم منوط به پرداخت شهریه ثابت دوره نوبت دوم همان ورودی است که بر اساس تعرفه هیات امنای تعیین و بر اساس شیوه نامه مصوب دانشگاه دریافت می شود. چنانچه دانشجو در این مدت نیز دانش آموخته نشود، از سوی دانشگاه اخراج می شود.

:: فصل سوم :: استاد راهنما

ماده ۹: شرایط راهنمایی رساله دانشجوی دکتری برای هر عضو هیات علمی با مرتبه استادیار یا بالاتر، داشتن پیشینه تدریس دست کم دو سال در دوره کارشناسی ارشد و نیز راهنمایی دست کم سه پایان نامه دانش آموختگان کارشناسی ارشد در دانشگاه خلیج فارس یا دیگر دانشگاه های معتبر دولتی یا خارج از کشور (که با مجوز دانشگاه انجام شده باشد)، و همچنین برخورداری از دست کم ۱۰ امتیاز پژوهشی از بند ۳-۱ آیین نامه ارتقا که دست کم در یک مقاله نویسنده مسئول باشد.

تبصره ۱: هر عضو هیات علمی می تواند بر اساس شیوه نامه سهمیه راهنمایی پایان نامه و رساله، برای هر دوره ورودی، درخواست راهنمایی رساله دانشجوی دکتری بدهد.

تبصره ۲: عضو هیات علمی پژوهشی، به جای دو سال پیشینه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی، به پایان رساندن دو طرح پژوهشی (به عنوان مجری) که دست کم یکی از آن ها تقاضا-محور بوده باشد، شرط راهنمایی رساله دکتری است.

ماده ۱۰: مسئولیت راهنمایی دانشجو از نخستین نیمسال آموزشی، بر عهده استاد راهنما است. استاد راهنما (یکم) به درخواست دانشجو و با پیروی از ماده ۹، از میان عضوهای هیات علمی با مرتبه علمی استادیاری یا بالاتر گروه آموزشی ارائه دهنده دوره دکتری و با موافقت عضو هیات علمی، تأیید شورای گروه آموزشی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می شود.

تبصره ۱: استاد راهنما باید حداکثر تا پایان نیمسال دوم آموزشی دانشجو تعیین گردد. تا آن هنگام، مدیر گروه وظایف استاد راهنما را برای دانشجو بر عهده خواهد داشت.

تبصره ۲: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را بیش از یک استاد راهنما به طور مشترک، عهده دار می شوند. سهم مشارکت استادان راهنما به پیشنهاد استاد راهنمای یکم در شورای گروه تعیین می شود، مشروط بر این که استاد راهنمای یکم دست کم ۶۰ درصد مسئولیت راهنمایی رساله را بر عهده داشته باشد. چنانچه استاد راهنمای دوم بیرون از دانشگاه باشد، باید عضو هیات علمی استادیار به بالا در یکی از دانشگاه های معتبر دولتی یا خارج از کشور باشد و در دو سال گذشته پذیرش دست کم دو مقاله پژوهشی را داشته و در یکی از آن ها نویسنده مسئول بوده باشد. در این صورت این همکاری باید با بررسی ارتباط تخصص نامبرده با

موضوع رساله به تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

تبصره ۳: در صورت نیاز و به تشخیص استاد راهنما (یکم)، و پس از تایید گروه آموزشی و تصویب در دانشکده، یک یا دو تن از اعضای هیات علمی آموزشی یا پژوهشی یا دیگر متخصصان دارای مدرک دکتری تخصصی یا متخصص حرفه‌ای به عنوان استاد/استادان مشاور تعیین می‌شود.

تبصره ۴: چنانچه استاد مشاور عضو هیات علمی پژوهشی باشد، باید در دو سال پیش از آن دارای دست کم سه مقاله در مجله‌های علمی-پژوهشی معتبر (که دست کم در یکی از آن‌ها نویسنده مسئول بوده باشد) در زمینه مرتبط با موضوع رساله دانشجو باشد. این موضوع باید با بررسی مستندات به تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

تبصره ۵: چنانچه استاد مشاور از میان متخصصان حرفه‌ای باشد، موضوع همراه با دلایل توجیهی و رزومه فرد یاد شده باید به تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

تبصره ۶: به پیشنهاد استاد راهنما، عضو هیات علمی دانشگاه یا پژوهشگر از موسسه‌های پژوهشی معتبر خارجی، می‌تواند در نقش استاد راهنمای دوم یا استاد مشاور، پس از تایید گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در رساله دانشجو همکاری نماید. به هر روی سنجش اعتبار فرد پیشنهادی بر اساس رزومه علمی خواهد بود. همچنین، یک نسخه از رساله باید به زبان انگلیسی (یا یکی از زبان‌های دیگر به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه) نوشته شود. در این حالت، نشست دفاع می‌تواند به زبان فارسی یا آن زبان باشد.

تبصره ۷: انتخاب واحد و ادامه تحصیل دانشجو در نیمسال سوم، هنگامی مجاز است که استاد راهنمای دانشجو تعیین شده و در سامانه آموزشی دانشگاه درج شده باشد.

تبصره ۸: چنانچه پس از تعیین استاد راهنما، به هر دلیل نیاز به تغییر استاد راهنما یکم یا دوم باشد، موضوع باید به تایید استاد راهنمای یکم کنونی و به تصویب گروه آموزشی و شورای دانشکده برسد. چنانچه استاد راهنمای یکم در گذشته باشد، تایید وی نیاز نیست.

فصل چهارم :: مرحله‌های برگزاری دوره دکتری

ماده ۱۱: در شیوه آموزشی - پژوهشی، دوره دکتری دارای دو مرحله آموزشی و پژوهشی است. مرحله آموزشی با نام‌نویسی در نخستین نیمسال آموزشی، آغاز و با ارزیابی جامع پایان می‌یابد. مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی با دفاع از پیشنهاد رساله آغاز و با دفاع از رساله به پایان می‌رسد.

تبصره ۱: دانشجو می‌تواند زیر نظر استاد راهنما، پژوهش خود را در مرحله آموزشی نیز آغاز نماید ولی شروع رسمی برای مرحله پژوهشی و رساله، مشروط به موفقیت در دفاع از پیشنهاد رساله است.

ماده ۱۲: مجموع واحدهای دوره دکتری ۳۶ واحد است. این واحدها در شیوه آموزشی - پژوهشی دربرگیرنده ۱۲ تا ۱۸ واحد درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد رساله است. شیوه پژوهشی دربرگیرنده ۳ تا ۸ واحد درسی و ۲۸ تا ۳۳ واحد رساله است. شمار واحدها در هر شیوه در برنامه درسی مصوب همان رشته تعیین می شود.

تبصره ۱: در هر دوره ورودی، مبنای سرفصل رشته گرایش، آخرین سرفصل مصوب شورای برنامه ریزی آموزش عالی است که تا پیش از مهرماه سال ورود از سوی آن شورا اعلام (در وبگاه شورای یاد شده) یا ابلاغ می گردد. مدیر گروه بر اساس سرفصل اعلام شده وزارت یا مصوب هیات ممیزه دانشگاه، برنامه درسی دانشجویان را با نظر استاد راهنما در سامانه آموزش دانشگاه چینش می نماید.

فصل پنجم :: مرحله آموزشی

۵-۱) دوره آموزشی

ماده ۱۳: واحدهای درسی برای دستیابی به چیرگی بر مفاهیم نوین هر رشته و افزایش توانمندی علمی دانشجو برای انجام فعالیت های پژوهشی دوره می باشد و دانشجو در دوره آموزشی باید در هر نیمسال تحصیلی ۶ تا ۱۰ واحد درسی از درس های سرفصل را با نظر استاد راهنما انتخاب و نامنویسی کند. کمینه و بیشینه شمار واحدها، بدون در نظر گرفتن درس های جبرانی محاسبه می شود. با پیشنهاد گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه شمار واحدهای اصلی در هر نیمسال می تواند کمتر از ۶ واحد (به شرط آنکه دست کم یک درس اصلی است) باشد.

تبصره ۱: بیشینه طول دوره آموزشی در شیوه آموزشی - پژوهشی (۱۲ تا ۱۸ واحد درسی) به میزان ۳ نیمسال آموزشی است. البته، در صورت نیاز با تشخیص گروه می تواند، یک نیمسال تمدید گردد.

تبصره ۲: به درخواست دانشجو و تایید استاد راهنما، دانشجو می تواند تا دو درس را به صورت اختیاری از میان درس های ارایه شده در دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب واحد کند. نمره این دروس در کارنامه وی درج می شود ولی در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی شود.

تبصره ۳: در شرایط خاص و در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی، دانشجو باید شماری از درس های دوره کارشناسی ارشد را (حداکثر تا ۶ واحد) به عنوان درس جبرانی بگذرانند. گذراندن این درس ها بایسته است اما نمره آن ها در میانگین کل محاسبه نمی شود. ارائه درس جبرانی در هر حال نباید به طول دوره آموزشی بیفزاید.

ماده ۱۴: کمینه نمره قبولی در هر درس، چه اصلی و چه جبرانی، ۱۴ از ۲۰ و کمینه میانگین کل نمره های درس های گذرانده شده، ۱۶ از ۲۰ است.

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل نمره های دانشجو پس از گذراندن همه واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد، با پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی، وی باید تنها در یک نیمسال، درس هایی افزون بر سقف واحدهای درسی (۱۸ واحد) را برای بهبود میانگین کل (با پیروی از ماده ۱۳)، برای بهبود

میانگین کل با موفقیت بگذراند وگرنه از ادامه تحصیل محروم می‌شود. این درس‌ها باید در برنامه درسی دوره دکتری رشته باشد.

تبصره ۲: چنانچه میانگین نمره درس‌های دانشجوی در یک نیمسال کمتر از ۱۶ شود، دانشجوی در آن نیمسال مشروط خواهد بود. مشروط شدن در دو نیمسال منجر به اخراج دانشجوی می‌شود.

تبصره ۳: میانگین کل نمره‌های دانشجوی، تنها بر اساس آخرین نمره قبولی وی محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۵: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی در هر درس از سوی مدرس (یا مدرسان) آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون نوشتاری مرحله‌ای و پایانی برای درس‌های نظری و نظری-عملی در هر نیمسال آموزشی انجام می‌شود و بر مبنای عددی از صفر تا بیست می‌باشد.

ماده ۱۶: چنانچه دانشجوی در هر نیمسال آموزش خود، در یک درس بیش از سه شانزدهم از کلاس‌های درس یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس نهست (غیبت) داشته باشد، این نهست غیرموجه است و آن درس حذف می‌گردد. در این صورت، رعایت دست کم شش واحد در آن نیمسال برای دانشجوی بایسته نیست ولی آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل از مدت مجاز دوره تحصیلی وی در نظر گرفته می‌شود.

تبصره ۱: نهست در شیوه پژوهشی، ارزیابی ناموفق واحدهای پژوهشی گرفته شده در آن نیمسال است.

ماده ۱۷: برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، دستیابی به میانگین کل ۱۶ از همه واحدهای آموزشی دوره، بایسته است.

فصل ششم :: ارزیابی جامع

ماده ۱۸: ارزیابی جامع به مفهوم ارزیابی کلی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی برای آغاز فعالیت‌های پژوهشی است. در این مرحله دانشجوی باید با نظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یا پژوهشکده در آزمون از دو تا سه درس اصلی، به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی، شرکت کند. این آزمون باید به گونه‌ای باشد که توانمندی تحلیل و استنباط دانشجوی، برای آغاز رسمی فعالیت پژوهشی سنجیده شود. این آزمون پس از گذراندن همه درس‌های دوره و از پایان نیمسال سوم تا پایان نیمسال ششم آموزشی دانشجوی می‌تواند برگزار گردد.

تبصره ۱: دانشجوی پیش از نامنویسی برای ارزیابی جامع باید گواهینامه بسندگی زبان انگلیسی یکی از آزمون‌های زیر را به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه دهد:

گونه آزمون	کمینه نمره
TOEFL (paper based)	۵۵۰
TOEFL (internet based)	۷۰

۵۵۰	TOLIMO
۵/۵	IELTS (general)
۶	IELTS (academic)
۶۰ از ۱۰۰	MCHE / MSRT
	آزمون بسندگی دانشگاه خلیج فارس (PGUELP)
	آزمون بسندگی دانشگاه‌های دولتی داخل (با تایید تحصیلات تکمیلی دانشگاه)

تبصره ۲: برای دانشجوی رشته زبان انگلیسی (زبان و ادبیات انگلیسی، آموزش زبان انگلیسی) دستیابی به دست کم ۸۰ از ۱۰۰ در آزمون‌های بسندگی، بایسته است.

تبصره ۳: جایگزین کردن آزمون بسندگی دیگر زبان‌های خارجی به جای زبان انگلیسی در رشته‌های آموزشی زبان‌های خارجی (عربی، انگلیسی، ...) به درخواست گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است. در این صورت، نوع آزمون و کمینه نمره پذیرفتنی نیز در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مصوب می‌گردد.

تبصره ۴: اعتبار گواهی آزمون‌های بالا، از تاریخ صدور تا دو سال تمام خورشیدی است. پایان اعتبار گواهی باید پس از شروع نخستین نیمسال نخست آموزشی وی در دوره دکتری در دانشگاه خلیج فارس باشد.

تبصره ۵: اگر دانشجو همه واحدهای درسی را گذرانده باشد و آمادگی شرکت در ارزیابی جامع را داشته باشد، باید تا آن زمان درس "آمادگی آزمون جامع" (به ارزش صفر واحد) را بگیرد.

ماده ۱۹: کمترین نمره برای قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ از ۲۰ است. چنانچه در ارزیابی جامع، دانشجو نتواند نمره قبولی به دست آورد، وی مجاز است تنها یکبار دیگر، در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند، وگرنه از ادامه تحصیل وی پیشگیری و اخراج می‌گردد. در هر حال، نمره آزمون جامع به صورت یک نمره جداگانه در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود ولی در میانگین کل نمره‌ها تاثیر ندارد.

تبصره ۱: نمره آزمون جامع به یکی از دو روش زیر، به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه محاسبه می‌شود:

۱) **شیوه نوشتاری - گفتاری:** در این شیوه نمره ارزیابی بر اساس ۶۰ درصد آزمون نوشتاری و ۴۰ درصد آزمون گفتاری خواهد بود.

۲) **شیوه مقاله پژوهشی:** در این شیوه دانشجو یک مقاله علمی پژوهشی را در یکی از مجله‌های معتبر داخلی نمایه شده در ISC دارای ضریب تاثیر، یا نشریه معتبر خارجی دارای نمایه معتبر و ضریب تاثیر، چاپ می‌کند یا از آن نشریه پذیرش دریافت می‌کند. تایید اعتبار نشریه از سوی مدیریت امور پژوهشی دانشگاه انجام می‌گیرد. نمره آزمون جامع، با ارائه شفاهی مقاله و در اختیار کمیته ارزیابی آزمون جامع است.

۲-۱) موضوع مقاله باید در گرایش تخصصی دانشجوی باشد.

۲-۲) مقاله باید یک مقاله کامل پژوهشی اصیل (original research) باشد. مقاله‌های دیگر (letter to editor, communication letter, short paper)، نمی‌تواند جایگزین مقاله پژوهشی گردد.

۲-۳) زمان دریافت پذیرش یا چاپ مقاله باید تا پیش از پایان نیمسال ششم دانشجوی باشد.

۲-۴) نشانی دانشجوی در مقاله باید دانشگاه خلیج فارس باشد.

۲-۵) مقاله باید دربرگیرنده کارهای پژوهشی دانشجوی در دوره دکتری باشد و زمان فرستادن آن به مجله در بازه زمانی دوره دکتری وی باشد.

۲-۶) افزون بر دانشجوی، یک عضو هیات علمی دانشگاه نیز باید نویسنده مقاله باشد. هیچ دانشجویی دیگر نباید نویسنده مقاله باشد، هر چند که همکاری دیگر عضوهای هیات علمی در نگارش مقاله ایرادی ندارد. به هر روی، دانشجوی باید نویسنده یکم، و عضو هیات علمی دانشگاه خلیج فارس نویسنده مسئول باشد.

۲-۷) ارزیابی مقاله پژوهشی بر اساس میانگین ارزیابی عضوهای کمیته ارزیابی آزمون جامع (با وزن یکسان برای نمره) انجام می‌شود و نمره آن به عنوان نمره آزمون جامع در سامانه آموزشی ثبت می‌گردد.

تبصره ۲: در شیوه نوشتاری-گفتاری (موضوع تبصره ۱) آزمون نوشتاری در برگیرنده دو تا سه درس از درس‌های تخصصی دانشجوی، به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای گروه می‌باشد. همچنین، آزمون گفتاری دربرگیرنده پرسش‌هایی در زمینه توان علمی، قدرت بیان و استدلال منطقی و نیز حوزه تخصصی رساله وی و به تشخیص کمیته ارزیابی آزمون جامع است. وزن نمره هر یک از اعضا کمیته ارزیابی جامع یکسان است.

تبصره ۳: در شیوه نوشتاری-گفتاری (موضوع تبصره ۱) نمره دانشجوی در هر درس نباید کمتر از ۸۰ درصد نمره آن درس (۱۶ از ۲۰) باشد. چنانچه حتی در یک درس نمره کمتر از ۱۶ دریافت کند، دانشجوی در آزمون جامع مردود می‌گردد.

تبصره ۴: دانشجویی که یکبار در آزمون جامع مردود شده یا در آزمون جامع نخست، شرکت نکرده است، می‌تواند در بار دوم از شیوه دیگر بهره بگیرد. چنانچه در بار دوم از شیوه مقاله استفاده کند، حداکثر تا پایان نیمسال ششم باید گواهی پذیرش مقاله را ارائه دهد.

ماده ۲۰: دانشجویی که همه درس‌های مرحله آموزشی خود را با موفقیت گذرانده باشد و میانگین کل نمره‌های وی کمتر از ۱۶ نباشد (با رعایت ماده ۱۴) باید درخواست شرکت در آزمون جامع را پس از تأیید استاد راهنما در پایان آخرین نیمسال آموزشی به مدیر گروه ارائه دهد و باید در نخستین نیمسال پس از آن درس "آمادگی آزمون جامع" صفر واحدی را بگیرد.

تبصره ۱: دانشجوی باید پس از پایان مرحله آموزشی در نخستین مرحله ارزیابی جامع که از سوی گروه برگزار می شود، شرکت کند و در صورت آمادگی نداشتن / مردودی در آزمون نخست، درخواستی برای تمدید/تجدید مهلت شرکت در آزمون با بیان دلایل موجه (سازگار با آیین نامه آموزشی) و تایید استاد راهنما به گروه ارائه نماید. گروه می تواند زمان شرکت دانشجو در آزمون جامع را حداکثر برای یک نیمسال آموزشی، با رعایت سقف زمانی کل دوره دکتری، به تعویق اندازد.

ماده ۲۱: مهلت شرکت در آزمون جامع حداکثر تا دو نیمسال پس از پایان دوره آموزشی می باشد. در هر صورت این ارزیابی می تواند از پایان نیمسال سوم تا پایان نیمسال ششم انجام پذیرد. چنانچه بنا به دلایلی آزمون جامع به نیمسال ششم برسد در همان نیمسال نیز دانشجو باید از پیشنهاد رساله خود دفاع نماید.

تبصره ۱: دانشجو حداکثر دو بار می تواند درخواست شرکت در آزمون جامع را داشته باشد. اگر وی از سوی کمیته ارزیابی جامع (در دومین بار شرکت یا پس از یک بار پرهیز) مردود شناخته شود (نمره آزمون جامع کمتر از ۱۶ شود)، به عنوان مردودی در دوره دکتری است و از ادامه تحصیل وی پیشگیری خواهد شد.

ماده ۲۲: مدیر گروه پس از بررسی درخواست استاد راهنما و پرونده آموزشی دانشجو و تصویب در شورای گروه، درس های امتحانی، کمیته ارزیابی آزمون جامع، و زمان برگزاری آن را به دانشکده پیشنهاد می کند.

تبصره ۱: آزمون جامع در هر رشته-گرایش حداکثر دو بار در سال و هر بار در یک نیمسال برگزار می شود. هر گروه باید برنامه زمانبندی آزمون جامع را بر اساس گاهنامه آموزشی دانشگاه تعیین و پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، اعلام کند.

ماده ۲۳: ارزیابی جامع از سوی کمیته ارزیابی آزمون جامع که دربرگیرنده (۱) استاد(ان) راهنما، (۲) استاد(ان) مشاور، (۳) دو تن داور عضو هیات علمی که دست کم یک تن از آنان دارای مرتبه دانشیاری یا بالاتر و متخصص در گرایش دانشجو و از بیرون از گروه آموزشی، و دیگری دست کم دارای مرتبه استادیاری با دست کم سه سال پیشینه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی، و (۴) نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه برگزار می شود.

تبصره ۱: دانشجو باید دست کم یک ماه پیش از برگزاری آزمون جامع، برای شرکت در آزمون جامع درخواست دهد.

تبصره ۲: دانشکده باید دست کم دو هفته پیش از برگزاری آزمون جامع، مجوز شرکت دانشجو در آزمون را از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه دریافت کند.

تبصره ۳: اگر دانشجو بخواهد از شرکت در آزمون جامع در زمان تعیین شده پرهیز کند، باید تا یک هفته پیش از زمان اعلام شده برای برگزاری آزمون، پرهیز خود را در سامانه آموزشی درخواست کند. به هر روی، پرهیز از شرکت، همچون یک بار شرکت در آزمون شناخته خواهد شد و دانشجو تنها یک بار می تواند از شرکت در آزمون جامع پرهیز کند.

تبصره ۴: در شیوه نوشتاری-گفتاری (موضوع تبصره ۱ ماده ۱۹) چنانچه دانشجو در آزمون نوشتاری در هر درس و در میانگین کل همه مواد امتحانی، دست کم نمره ۱۶ از ۲۰ را به دست آورد، مجاز به شرکت در آزمون گفتاری است و گرنه مردود شناخته می‌شود. در این صورت، چنانچه بار دوم در ارزیابی جامع شرکت کند، از همه مواد امتحانی از وی آزمون گرفته می‌شود.

تبصره ۵: در هر دو روش تبصره ۱، نمره آزمون جامع، باید حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آن (دو هفته پس از ارائه پذیرش و اصل مقاله از سوی دانشجو، چنانچه روش مقاله پژوهشی باشد) از سوی کمیته ارزیابی آزمون جامع تکمیل و از سوی مدیر گروه به دانشکده ارسال گردد.

تبصره ۶: رئیس دانشکده، نتیجه قبولی یا مردودی در آزمون جامع را در کار برگ به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام و به آگاهی دانشجو می‌رساند.

تبصره ۷: دانشجویی که در نوبت نخست آزمون جامع مردود شود، تنها یک بار دیگر می‌تواند با رعایت حد نصاب سنوات در آزمون جامع شرکت نماید و حد نصاب ماده ۱۹ را به دست آورد. اگر دانشجو این حد نصاب را در نوبت دوم نیز به دست نیاورد، اخراج خواهد شد.

تبصره ۸: اگر دانشجو به هر دلیل، در نخستین آزمون جامع که از سوی گروه برگزار می‌شود شرکت نکند، در آن آزمون جامع مردود شده است و یک نوبت از دو نوبت خود را از دست داده است.

:: فصل هفتم :: مرحله پژوهشی

۷-۱) تصویب موضوع پیشنهادی رساله

ماده ۲۴: در شیوه آموزشی-پژوهشی دانشجو می‌تواند از آغاز ورود، پیشنهاد رساله خود را با هماهنگی و تایید استاد راهنما تعیین کند و فعالیت پژوهشی خود را به صورت غیررسمی آغاز نماید.

ماده ۲۵: در شیوه پژوهشی، دانشجو باید همزمان با پذیرش و از همان نیمسال نخست، پیشنهاد رساله خود را با هماهنگی و تایید استاد راهنما تعیین و فعالیت پژوهشی خود را به صورت رسمی آغاز کند.

ماده ۲۶: دانشجو باید حداکثر یک سال پس از قبولی در آزمون جامع (در شیوه آموزشی-پژوهشی) و حداکثر تا پایان نیمسال ششم، کاربرگ درخواست تصویب پیشنهاد رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تکمیل و برای بررسی و تصویب در شورای گروه و دانشکده به مدیر گروه ارائه دهد.

تبصره ۱: در شیوه آموزشی-پژوهشی، دانشجو می‌تواند پیشنهاد رساله خود را پیش از آزمون جامع تدوین و تحویل گروه دهد تا با هماهنگی گروه آموزشی و کمیته ارزیابی، هم زمان بتواند در پایان آزمون جامع از پیشنهاد رساله خود دفاع نماید ولی نتایج این دو موضوع از هم جدا هستند. تشخیص، هماهنگی و انجام این امر به عهده گروه آموزشی می‌باشد. در صورت مردود شدن در آزمون جامع، دفاع از پیشنهاد رساله انجام نخواهد شد.

تبصره ۲: در شیوه پژوهشی، دانشجو باید پیشنهاد رساله را حداکثر دو ماه پس از آغاز رسمی دوره دکتری خود، کاربرگ تصویب پیشنهاد رساله را با هماهنگی استاد راهنما تکمیل و برای بررسی و تصویب در شورای گروه و دانشکده به مدیر گروه ارائه دهد.

تبصره ۳: دانشجو موظف است پیش از ارائه پیشنهاد رساله، گواهی تکراری نبودن موضوع پژوهش را از سامانه گنج (ganj.irandoc.ac.ir) و نیز گواهی اطمینان از نبود همانندی عنوان پژوهش را از سامانه پیشینه (pishineh.irandoc.ac.ir) دریافت و همراه با یک نسخه از پیشنهاد رساله را به مدیر پژوهشی دانشگاه ارائه دهد و گواهی تاییدیه مدیر پژوهشی را به همراه پیشنهاد رساله به گروه تحویل دهد.

تبصره ۴: نتیجه ارزیابی پیشنهاد پژوهش و دفاع دانشجو از آن یکی از دو براینده "قبول" یا "مردود" می باشد.

ماده ۲۷: دفاع از پیشنهاد رساله حداکثر تا یک نیمسال پس از آزمون جامع انجام خواهد شد. اگر دانشجو در نخستین ارزیابی جامع مردود شده باشد، زمان تصویب پیشنهاد رساله حداکثر تا پایان نیمسال ششم است.

تبصره ۱: اگر دانشجو در فرصت تعیین شده از پیشنهاد رساله خود دفاع نکند یا مردود گردد، می تواند زمان دفاع از پیشنهاد خود را با موافقت استاد راهنما و تصویب شورای گروه و تایید شورای دانشکده حداکثر به مدت یک نیمسال تحصیلی با رعایت طول مدت تحصیل تمدید نماید.

ماده ۲۸: ترکیب عضوهای کمیته ارزیابی در نشست دفاع از پیشنهاد رساله دربرگیرنده استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور و دو تن عضو هیات علمی که حداقل یکی از آنها دانشیار و خارج از دانشگاه و متخصص در زمینه پژوهش رساله دانشجو می باشد که پس از تایید گروه به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده رسیده باشد.

تبصره ۱: تشخیص تخصص دو تن عضو هیات علمی کمیته، بر اساس بررسی رزومه و مقاله های پژوهشی آنان با تایید شورای گروه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

تبصره ۲: به تشخیص گروه آموزشی، ترکیب کمیته ارزیابی پیشنهاد پژوهش، می تواند همان ترکیب کمیته ارزیابی آزمون جامع باشد.

تبصره ۳: گروه می تواند نشست دفاع از پیشنهاد پژوهش را به شیوه علنی برگزار کند.

تبصره ۴: در شرایط خاص گروه می تواند با ارائه رزومه و توجیه و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به جای دانشیار بیرون از دانشگاه از دانشیار عضو دیگر گروه های آموزشی دانشگاه استفاده نماید.

ماده ۲۹: نتیجه برگزاری نشست دفاع از پیشنهاد رساله از سوی رئیس دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرستاده شده و در پرونده دانشجو نگهداری می شود. همچنین، رونوشت آن نیز به مدیر گروه و استاد راهنما فرستاده می شود.

ماده ۳۰: یک تن عضو هیات علمی دانشگاه با مرتبه استادیاری یا بالاتر و خارج از گروه آموزشی، به عنوان نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مسئولیت دبیری نشست دفاع از پیشنهاد رساله را بر عهده دارد. وی با پایش فرایند دفاع از پیشنهاد، گزارش خود را در کاربرگ سامانه آموزشی به مدیریت تحصیلات تکمیلی می‌فرستد.

ماده ۳۱: پس از دفاع از پیشنهاد، تغییر موضوع رساله در شرایط خاص با نظر استاد راهنما (یکم) تا پایان سال چهارم (نیمسال هشتم آموزشی) دوره دکتری امکان پذیر است. این تغییر از سوی کمیته ارزیابی پیشنهاد بررسی می‌شود و پس از تصویب کمیته، پذیرفتنی خواهد بود.

ماده ۳۲: دانشجو پس از قبولی در ارزیابی جامع، و تا هنگامی که از رساله خود دفاع نکرده باشد، باید در هر نیمسال و بر اساس گاهنامه دانشگاه درس رساله به ارزش صفر واحد را انتخاب و نامنویسی نماید.

تبصره ۱: چنانچه دانشجو در هر نیمسال پس از قبولی در آزمون جامع، درس رساله صفر واحدی را انتخاب و نامنویسی نکند، به عنوان انصراف از تحصیل خواهد بود. بازگشت وی به تحصیل مشروط به تایید شورای گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود و باید جریمه دیرکرد را پرداخت کند. میزان جریمه دیرکرد در هر نیمسال، برابر با شهریه ثابت نوبت دوم هم ورودی در همان سال آموزشی است که از سوی دانشگاه اعلام می‌گردد.

ماده ۳۳: موفقیت دانشجو در دفاع از پیشنهاد رساله به معنای تصویب آن است و در این صورت انتخاب واحد رساله دانشجو در نیمسال‌های پس از آن انجام و فعالیت پژوهشی وی ادامه می‌یابد.

ماده ۳۴: دانشجو مجاز است در مرحله پژوهشی دوره دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود بر اساس آیین‌نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیلی و با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از دانشگاه‌ها یا پژوهشگاه‌های داخلی یا خارجی سفر کند. چگونگی و فرایند این سفر بر اساس مصوبه شورای پژوهشی دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۱: هنگامی که دانشجو در فرصت تحقیقاتی است، باید درس رساله صفر واحدی را انتخاب کند.

تبصره ۲: ادامه تحصیل دانشجویی که به فرصت تحقیقاتی رفته است، پس از بازگشت و ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی خواهد بود.

ماده ۳۵: اگر دانشجو نتواند در بازه زمانی مجاز رساله خود را تدوین و از آن دفاع کند یا اینکه در دفاع از آن مردود شود، اخراج خواهد شد. در این صورت می‌تواند دریافت گواهی گذراندن واحدهای درسی را درخواست کند.

ماده ۳۶: همه فعالیت‌های پژوهشی دانشجو، در مرحله پژوهشی و تدوین رساله، باید با راهبری و پایش پیوسته و مستقیم استاد راهنما باشد. بایسته است در مرحله پژوهشی، دانشجو در پایان هر نیمسال گزارش پیشرفت کار خود را نوشته و به تایید استاد راهنما برساند تا برای نگهداشت در پرونده دانشجو و انجام مراحل

اداری، انتخاب واحد و ادامه تحصیل در نیمسال‌های پس از آن، از سوی مدیر گروه به دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرستاده شود.

تبصره ۱: پذیرش یا رد گزارش پیشرفت کار در اختیار استاد راهنما می‌باشد.

تبصره ۲: چنانچه دو بار گزارش پیشرفت کار دانشجوی از سوی استاد راهنما رد شود، دانشجوی اخراج خواهد شد. در این صورت بر اساس ماده ۳۵ اقدام می‌شود.

تبصره ۳: گزارش‌های پیشرفت کار دانشجوی، به عنوان بخشی از مستندات نشست دفاع دانشجوی در اختیار گروه ارزیابان گذاشته می‌شود تا در ارزیابی رساله دانشجوی مد نظر قرار گیرند.

۲-۷) دفاع از رساله

ماده ۳۷: پس از گذشت دست کم یکسال از تصویب آخرین تغییرها در پیشنهاد رساله، دانشجوی می‌تواند با اجازه استاد راهنما و گروه از پایان نامه خود دفاع نماید، مشروط بر اینکه دست کم شش نیمسال (سه سال خورشیدی) از آغاز دوره دکتری وی گذشته باشد.

ماده ۳۸: پس از تدوین رساله و تایید آن از سوی استاد راهنما و به شرط بسنده بودن دستاوردهای علمی رساله (قرارداد پژوهشی، انتشار مقاله در مجله‌ها و همایش‌های معتبر، ثبت اختراع، تولید دانش فنی، آثار بدیع هنری و مانند آن)، بایسته است دانشجوی در برابر کمیته ارزیابی از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱: زبان نوشتاری رساله، زبان فارسی است و دانشجوی باید بر اساس آیین نگارش فارسی و شیوه نامه نگارش دانشگاه، رساله را بنویسد. در این زمینه پیروی از فرهنگستان زبان فارسی بایسته است. در دوره‌های دکتری رشته‌های زبان‌های بیگانه (مانند زبان انگلیسی و عربی) زبان نوشتاری پایان نامه به همان زبان می‌باشد. همچنین، چنانچه استاد راهنمای دوم یا یکی از استادان مشاور از کشورهای دیگر باشد، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی و تصویب در دانشکده، زبان نوشتاری رساله می‌تواند به زبان انگلیسی باشد.

تبصره ۲: پیش از دفاع، دریافت پذیرش دست کم یک مقاله علمی-پژوهشی در یکی از مجله‌های معتبر علمی-پژوهشی (نمایه شده در ISI یا ISC و دارای ضریب تاثیر) پذیرفته شده از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و علوم پزشکی الزامی است. مقاله/مقاله‌های یاد شده باید برگرفته از پژوهش پایان نامه دوره دکتری و مورد تایید استاد راهنما و گروه آموزشی باشد و نام دانشجوی به عنوان نویسنده یکم، استاد راهنما به عنوان نویسنده مسئول، و با نشانی دانشگاه خلیج فارس همراه شده باشد.

تبصره ۳: بررسی و تایید اعتبار مقاله و مجله و نیز پیروی نویسندگان از شیوه‌نامه چگونگی بررسی تخریفات پژوهشی برای هر مقاله بر عهده حوزه معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه است.

تبصره ۴: چنانچه دانشجوی از شیوه مقاله پژوهشی (موضوع تبصره ۱ ماده ۱۹) برای ارزیابی جامع بهره گرفته باشد، نمی‌تواند همان مقاله را به عنوان مقاله موضوع این ماده ارائه کند.

تبصره ۵: گروه آموزشی می تواند با توجه به ویژگی علمی و ماهیت رشته (با رعایت تبصره ۲ این ماده)، شیوه نامه درون گروهی (درباره کیفیت و شمار مقاله های چاپ یا پذیرش شده) که به تصویب دانشکده رسیده باشد، برای دفاع از رساله دکتری دانشجویان خود به تصویب برساند. در این صورت، پیروی از آن مصوبه برای دانشجویان آن گروه آموزشی، بایسته است.

تبصره ۶: در شرایط خاص و با تایید کمیته ارزیابی و نیز تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تولید دانش فنی، ثبت اختراع تایید شده از سوی سازمان پژوهش های علمی و صنعتی ایران، یا آثار بدیع هنری، می تواند جایگزین چاپ مقاله موضوع این ماده شود. بهره گیری دانشجو از موضوع این تبصره باید به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه رسیده باشد.

ماده ۳۹: پس از تدوین رساله، دانشجو باید درخواست صدور مجوز دفاع خود همراه با رساله و مقاله(های) چاپ شده برگرفته از آن (موضوع ماده ۳۸)، را به مدیر گروه ارائه دهد تا پس از بررسی و تایید در شورای گروه به دانشکده فرستاده شود.

ماده ۴۰: گروه آموزشی یک نسخه با صحافی نرم از رساله را به کارشناس تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل می دهد تا از نظر ساختاری و شکلی بررسی گردد. کارشناس بر اساس شیوه نامه نگارش پایان نامه، ساختار و سازگاری شکلی رساله را بررسی می کند و چنانچه نیاز به ویرایش باشد، نکات ویرایشی را در کاربرگ می نویسد. دانشجو باید بر اساس آن، اصلاحات را انجام دهد. چنانچه کارشناس، ساختار پایان نامه را تایید کند، دانشجو باید سه نسخه اصلاح شده را چاپ و صحافی نرم (فتری) کند و برای بررسی داوران، به دانشکده تحویل دهد.

ماده ۴۱: ترکیب کمیته دفاع از رساله دربرگیرنده (۱) استاد(ان) راهنما، (۲) استاد(ان) مشاور، (۳) یک تن عضو هیات علمی با مرتبه دانشیار یا بالاتر، به عنوان داور بیرونی، از یکی از دانشگاه های معتبر دولتی (به جز دانشگاه خلیج فارس) یا خارج از کشور با پیشینه پژوهش در زمینه موضوع رساله و راهنمایی دست کم سه رساله دکتری، (۴) یک تن عضو هیات علمی دانشگاه یا مراکز پژوهشی وابسته به دانشگاه با مرتبه استادیار یا بالاتر، به عنوان داور درونی، که در موضوع پژوهش رساله متخصص باشند و دارای دست کم سه سال پیشینه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی، (۵) یک تن عضو هیات علمی با مرتبه استادیار یا بالاتر از دیگر گروه های آموزشی یا پژوهشی دانشگاه به عنوان نماینده تحصیلات تکمیلی می باشد.

تبصره ۱: به درخواست استاد راهنما و با تایید گروه آموزشی، دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی، ترکیب کمیته دفاع از رساله می تواند همان ترکیب کمیته ارزیابی آزمون جامع (موضوع ماده ۲۴) باشد.

تبصره ۲: برای تعیین داور بیرونی و داور درونی، به ازای هر یک، رزومه کامل (آموزشی و پژوهشی) دست کم سه تن دارای شرایط از سوی گروه به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده پیشنهاد می گردد. آن شورا از میان افراد پیشنهاد شده یا هر فرد دیگر دارای شرایط گفته شده را به عنوان داوران بیرونی و درونی تعیین و به مدیریت تحصیلات تکمیلی اعلام کند.

تبصره ۳: پس از تعیین داوران بیرونی و درونی، و دست کم ۳۰ روز کاری پیش از تاریخ دفاع که در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین شده است، دانشکده یک نسخه از رساله همراه با مقاله های

پذیرش شده برگرفته از آن (موضوع ماده ۳۹) را به داوران بیرونی و درونی تحویل دهد. صدور مجوز دفاع از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی، منوط به فرستادن مستندات یاد شده به داوران است. مبنای ارزشیابی رساله، مستنداتی است که بر اساس این تبصره فرستاده می‌شود.

تبصره ۴: چنانچه تا پیش از صدور مجوز دفاع از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی، هر یک از داوران بیرونی یا درونی خواهان تغییر زمان نشست دفاع باشد، روال اجرایی این ماده بار دیگر از سوی دانشکده تکرار می‌شود. دیرکرد در دفاع به دلیل این موضوع، تاثیری بر سنوات مجاز تحصیل دانشجوی نخواهد داشت.

تبصره ۵: چگونگی و شیوه داوری رساله از سوی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌گردد.

ماده ۴۲: موضوع برگزاری نشست دفاع از رساله پس از درخواست استاد راهنما و تصویب در شورای گروه، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی می‌شود و پس از تایید و همراه با مشخصات داوران برای صدور مجوز به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌شود.

ماده ۴۳: دانشکده باید دست کم یک ماه پیش از برگزاری نشست دفاع از رساله دانشجوی، کاربرگ درخواست دفاع یاد شده را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه بفرستد. تحصیلات تکمیلی دانشگاه همراه با معرفی نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مجوز برگزاری نشست دفاع را صادر و به دانشکده اعلام می‌کند.

تبصره ۱: بایسته است دانشجوی پیش از پایان مهلت تحصیلی، رساله خود را که به تایید استاد راهنما رسیده است، برای انجام مراحل دفاع به گروه آموزشی تحویل دهد. در این حال چنانچه دفاع از رساله، تنها به دلیل طولانی شدن مراحل اداری و نه به دلیل ضرورت انجام اصلاحات علمی، بیش از یک ماه به طول بیانجامد، مدت افزوده شده به عنوان سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲: کمینه بازه زمانی از آخرین تاریخ تصویب پیشنهاد پژوهش رساله تا روز دفاع، دست کم یک سال خورشیدی است.

ماده ۴۴: نشست دفاع با حضور همه عضوهای کمیته دفاع از رساله (موضوع ماده ۴۱) و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه برگزار می‌شود. دانشجوی باید در این نشست گزارشی از فعالیت پژوهشی خود را ارائه و از آن دفاع نماید.

تبصره ۱: چنانچه استاد راهنما دوم خارج از کشور باشد، می‌تواند به شیوه برخط در نشست دفاع شرکت کند. اگر حضور برخط نیز برای وی شدنی نباشد، می‌تواند ارزیابی خود از رساله را به رییس دانشکده اعلام نماید.

تبصره ۲: چنانچه استاد(ان) مشاور نتوانند در نشست دفاع حضور داشته باشد، می‌تواند به شیوه برخط در نشست شرکت کند یا اینکه ارزیابی خود از رساله را به رییس دانشکده اعلام نماید.

تبصره ۳: استاد راهنما رییس و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه، بدون حق رای، دبیر نشست است و چگونگی اجرای نشست دفاع را پایش و به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش خواهد کرد.

ماده ۴۵: ارزیابی رساله براساس کیفیت پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی، چگونگی و شیوایی نگارش رساله انجام می‌شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت قبول (با درجه عالی، بسیار خوب، خوب) یا مردود و بر اساس جدول زیر اعلام می‌شود. ملاک تصمیم‌گیری در باره قبولی رساله، میانگین نمره عضوهای کمیته ارزیابی است. چنانچه دانشجو نتواند از دور بیرونی نمره قبولی دریافت کند، مردود شناخته می‌شود.

امتیاز به انگلیسی	امتیاز	بازه نمره
Excellent	عالی	۲۰ - ۱۹/۰
Very Good	بسیار خوب	۱۸/۹۹ - ۱۸/۰
Good	خوب	۱۷/۹۹ - ۱۶/۰
Failed	مردود	کمتر از ۱۶

تبصره ۱: ضریب نمره استاد(ان) راهنما ۲ (اگر دو استاد راهنما باشد ضریب هر کدام ۱ خواهد بود) و استاد(ان) مشاور ۱ (اگر دو استاد مشاور باشد، ضریب نمره هر کدام ۰/۵ است)، و ضریب نمره داور بیرونی ۲ و ضریب نمره داور درونی ۱ (در مجموع ۳) است.

تبصره ۲: اگر دانشجو استاد مشاور نداشته باشد، ضریب نمره استاد مشاور به ضریب نمره استاد(ان) راهنما (به شیوه برابر) افزوده می‌شود. به هر روی مجموع ضریب استادان راهنما و مشاور ۳ خواهد بود.

تبصره ۳: برای دانشجوی ورودی ۱۳۹۵ و پس از آن، نمره رساله در محاسبه میانگین کل دانشجو تاثیر ندارد.

تبصره ۴: چنانچه رساله دانشجو مردود ارزیابی شود، با تایید کمیته ارزیابی، دانشجو مجاز است رساله را بر اساس نظر کمیته اصلاح و تنها برای یک بار دیگر (دست کم سه ماه و حداکثر تا یک نیمسال پس از تاریخ دفاع نخست) از آن دفاع کند به شرط اینکه طول دوره تحصیل از حداکثر مدت مجاز بیشتر نشود.

تبصره ۵: اگر دانشجو نتواند در فرصت تعیین شده از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، به وی تنها گواهی گذراندن واحدهای درسی داده خواهد شد.

ماده ۴۶: اصلاحات مورد نیاز رساله از سوی کمیته ارزیابان تعیین می‌گردد. نتیجه ارزیابی داوران و نمره نهایی رساله، بر پایه نوع و میزان اصلاحات مورد نیاز، بر اساس جدول زیر ارزیابی و دامنه زمانی اصلاحات تعریف می‌کند.

جدول ۱: گونه ارزیابی رساله بر اساس اصلاحات مورد نیاز

سقف نمره	تایید کننده	سقف زمانی (ماه)	نوع اصلاحات
۲۰	استاد راهنما (یکم)	۱	یک نیازمند ویرایشهای نگارشی و انشایی
۱۸/۹۹	استاد راهنما و داور درونی	۳	دو نیازمند به بهبود در تفسیر یافته‌ها، بحث و نتایج
۱۷/۹۹	استاد راهنما و داور درونی	۶	سه نیازمند به اصلاح فراوان به ویژه در روش شناسی

تبصره ۱: چنانچه دانشجویی به هر دلیل تا شش ماه اصلاحات خود را انجام ندهد، مردود شناخته می‌شود.

ماده ۴۷: دانشجو پس از گذراندن موفقیت آمیز مرحله آموزشی و پژوهشی و دریافت نمره قبولی از رساله خود و نیز انجام اصلاحات در بازه زمانی تعیین شده، دانش‌آموخته دوره دکتری شناخته می‌شود و پس از تسویه حساب، به وی دانشنامه دکتری تخصصی (PhD) با رتبه به دست آمده داده می‌شود. در این صورت تاریخ دانش‌آموختگی همان تاریخ نشست دفاع از رساله است.

ماده ۴۸: مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری در هر شیوه دست کم سه سال (شش نیمسال) و حداکثر چهار سال (هشت نیمسال) است. چنانچه استاد راهنما نیاز بداند، با تایید شورای گروه و نیز تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به این مدت افزوده می‌شود.

تبصره ۱: ادامه تحصیل دانشجو در نیمسال نهم با تایید استاد راهنما و موافقت گروه آموزشی و دانشکده، و بر مبنای گزارش‌های پیشرفت رساله دانشجو است. تحصیل دانشجوی دوره روزانه در نیمسال نهم رایگان است.

تبصره ۲: ادامه تحصیل دانشجو در نیمسال دهم، با بررسی عملکرد و گزارش‌های پیشرفت رساله وی (با بیان دلایل دیرکرد، درصد پیشرفت رساله، وضعیت پذیرش مقاله مستخرج از رساله، و تعیین تاریخ برآوردی دفاع، با تایید استاد راهنما، موافقت شورای گروه، تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ممکن است. دانشجوی دوره روزانه باید برای ادامه تحصیل در نیمسال دهم، شهریه ثابت نوبت دوم مصوب هیات امنا را پرداخت کند.

تبصره ۳: اگر دانشجو بنا به دلایلی که از اختیار وی بیرون است، یا به دلیل بروز مشکلات غیر قابل پیش بینی، در مدت مجاز نتواند تحصیل در دوره دکتری را به پایان برساند، به پیشنهاد استاد راهنما، کمیسیون بررسی موارد خاص با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیت‌های علمی دانشجو، در مورد مدت و چگونگی ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری قطعی خواهد کرد.

ماده ۴۹: در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری محروم می‌شود:

۱) میانگین کل نمره درس‌های گذرانده شده (با رعایت تبصره ۱ ماده ۱۴) کمتر از ۱۶ شود.

۲) صلاحیت علمی دانشجوی پس از دو بار ارزیابی جامع (با رعایت تبصره ۳ ماده ۱۹) تایید نشود.

۳) صلاحیت علمی دانشجوی برای ادامه فعالیت پژوهشی (با رعایت مواد ۳۳ و ۳۶) تایید نشود.

۴) رساله دانشجوی، مردود ارزیابی شود.

۵) مدت مجاز تحصیل وی به پایان برسد.

تبصره ۱: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری، دانشگاه با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، به درخواست دانشجو، و بر اساس کارنامه تحصیلی، گواهی گذراندن درس‌ها را برای وی صادر می‌کند.

ماده ۵۰: چنانچه دانشجو در نگارش رساله، مقاله یا دیگر فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود، به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری، و موارد دیگر) اقدام کند و آیین نامه مالکیت معنوی و نیز شیوه نامه اخلاق پژوهشی را رعایت نکند، در هر مرحله، موضوع به درخواست نوشتاری استاد راهنما، مدیر گروه، دانشکده یا هر ذینفع برای تعیین تکلیف به کمیته تخلفات پژوهشی ارجاع داده می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه احراز و اثبات تخلف علمی پس از پایان رساله یا دانش آموختگی باشد، مدرک تحصیلی دکتری وی باطل می‌گردد.

ماده ۵۱: دانشجوی دوره دکتری باید به طور تمام وقت به تحصیل بپردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی دکتری برخوردار شود. دانشجو موظف است در زمان‌هایی که استاد راهنما یا گروه آموزشی تعیین می‌کند در دانشگاه حضور داشته باشد و به انجام برنامه آموزشی و پژوهشی خود اقدام نماید. دانشجویی که رابطه استخدامی (رسمی یا پیمانی) با سازمان‌های دولتی دارد باید برای تحصیل در دوره دکتری، موافقت بالاترین مقام سازمان را به دانشگاه ارائه کند، در غیر این صورت مسئولیت هر گونه اقدام قانونی از سوی دانشگاه متوجه شخص دانشجو خواهد بود.

ماده ۵۲: دانشجو می‌تواند با موافقت دانشگاه، در طول مدت مجاز دوره دکتری حداکثر دو نیمسال از مرخصی تحصیلی و با احتساب در سنوات استفاده کند.

تبصره ۱: دانشجوی دختر می‌تواند تا دو نیمسال پیاپی از مرخصی زایمان و بدون احتساب در سنوات استفاده کند.

تبصره ۲: دانشجو می‌تواند با ارائه مدارک و با تایید پزشک معتمد دانشگاه، و تایید گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و نیز تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تا دو نیمسال از مرخصی پزشکی و بدون احتساب سنوات استفاده کند.

تبصره ۳: بررسی دیگر موارد مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر، درگذشت وابستگان درجه یک، و مانند اینها) در اختیار شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۵۳: دانشجو می‌تواند با موافقت استاد راهنما، گروه آموزشی و دانشکده حداکثر یک درس جبرانی و حداکثر یک درس از درس‌های سرفصل دوره دکتری را حذف (پزشکی، اضطراری یا نهایی) نماید. این حذف نباید به گونه‌ای باشد که مجموع واحدهای دانشجو در آن نیمسال از کمینه واحدهای مجاز کمتر شود.

ماده ۵۴: دانشجو در طی دوره دکتری موظف به پیروی از ضوابط آموزشی و پژوهشی دانشگاه، اصول مندرج در این شیوهنامه و دیگر ضوابط و شیوهنامه‌های مصوب دانشگاه است.

ماده ۵۵: دانشجو، پس از گذراندن واحدهای درسی و دریافت نمره قبولی از رساله خود، دانش آموخته دوره دکتری شناخته می‌شود و به وی درجه دکتری تخصصی (PhD) داده می‌شود.

ماده ۵۶: تفسیر یا تغییر در این آیین‌نامه بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

این آیین‌نامه در هفت فصل و ۵۶ ماده در روز ۱۳۹۵/۰۴/۲۲ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خلیج فارس رسیده است و با ابلاغ دانشگاه از زمان تصویب، اجرای آن بایسته است. □